

František Cinger: To byl Arnošt Lustig

Setkání s Arnoštem Lustigem bylo obohacující. Nepatřil k namyšleným veličinám, o kterých obyvatelé v Urumči neměli a nemají potuchy. Přitom jeho poctivé i geniální knihy, filmy, i povídky pod zářivými hvězdami naznačovaly, že autor jeho formátu má být uchován pro další generace neznalé historie. Pár střípků při setkáních s velkým spisovatelem mám, uchovám si je v srdci. Žiju důvěrně občas s jeho silnými postavami a vzdávám hold všem, kteří byli umučeni, poníženi, nelidsky zlikvidováni. A nepoučitelní političtí kapitáni bez rozpaků vymýšlejí kejkle, jak roztočit svět válečným běsněním. Šiky nevědomých následují falešné píště v zájmu národa, vlasti, lidu, existence... Smutek je slabou náplastí na odporné nelidské činy.

Knihu *To byl Arnošt Lustig* vydalo pražské nakladatelství Eminent. Spisovatel a publicista František Cinger zapsal nejen vlastní prožitky s přítelem spisovatelem a velkým člověkem, milencem života, trpělivým posluchačem naslouchajícím potřebným a opomíjeným. V knize nalezneme potvrzení křehké pravdy, že kdo žije bohatý i nebezpečný život, chápe do nekonečných hlubin souputníky i s jejich nespornými chybami, dokáže neokázale odpouštět, nezapomenout, ale uvědomit si, že charakter člověka podstupuje zápasy často nevídané a umět odhodit nenávisť, pomstu, vyžaduje odhodlání zachycovat živo kruhy kolem sebe v čisté podobě, v obrazech reality i snových přání; ponořit se do duše bližního vyžaduje pokoru, důkladnou znalost lidských bytostí, má navíc dostatek trpělivosti, nepostrádá ani skutečnou lásku – objevuje pro většinu z nás cesty neprobádané; stále spěcháme ani nevíme kam, necháváme se strhnout k neuváženému sledování zbytečností, odmítáme díky pohodlnosti přemýšlet o minulosti, nu, chybí nám velcí učitelé historie, ti, co dokáží naše zvětralé vědomí oslovit silou čirého slova, argumenty nehysterickými, nabídnutou realitou. Lustig je věru básník pravdivého slova, vykladač příběhů až mrazivých, prožitých. Život a smrt! Člověk plánuje a Hospodin se směje.

František Cinger se vydal nelehkou stezkou literárního zpracování vzpomínek i jasných názorů Arnošta Lustiga vědom si toho, že nelze stoprocentně zachytit lidské bytosti, oceňovat je a nechat napospas vykladačům jediného práva. Poodhalil putování spisovatele, který přežil svou smrt v hrůzných nacistických lágrech, viděl vraždit nevinné a plynovat slabé, označené surovými katy ukovanými v nelidské ideologii zla a zmaru k definitivnímu nevyhnutelnému konci. Pohledy krasohledu chybí. Stát se svědkem odporných masových vražd, utrpení milionů označených k likvidaci v zájmu rasové čistoty, být svědkem vypracovaných hrůz tyranů a zločinců – to k přežití a podanému svědectví vyžaduje pevný i silný charakter; Arnošt Lustig zpracoval dokonale realitu, jeho démanty slov nás varují před zbabělým mlčením, nepoučují, neztracují – dávají šanci všem bez rozdílu. A jeho přítel František Cinger zachycuje v knize následky neochoty pozvednout hlas, když běsi zachvátí davy šílených pravdomluvců a zastánců pokřiveného práva.

Tajná říšská věc! V knize čteme protokol z konference ve Wannsee, kde masový vrah Heydrich, výkonný smrtihlav, požadoval zkázu všech, kteří nebyli rasově vhodní, míšence prověřit, i zničit. Vedle jiných odporných zabijáků se ke stolu posadil i odsouzený Eichmann, později se trapně vymlouval, že pouze plnil rozkazy nadřízených, náhle zapomněl pořekadlo: „S kým tě chytíme, s tím tě pověsíme,“ výkvet německého zla plánoval vyčistit evropské území jednou provždy. Vytěsnit z území vše, co nebylo

dostatečně germánské, árijské, křišťálově čisté! Tolikrát jsme díky dokumentům, filmům, i knihám byli svědky odporných činů, přesto jsme připustili ohavnou genocidu v Jugoslávii v mírových dobách, ve světě přihlížíme vraždění civilního obyvatelstva v různých koutech planety, váháme a tvrdíme, že přemýšlíme o možnostech vzdoru; zde u nás se událo mnohé a neblahé, genocidu Arménů zlehčujeme, nevidíme nacionalistické rasistické bojůvky a jsme hluší k pochybnostem o holocaustu, Šoa nám nic neříká. K čemu se hrabat v minulosti?! Arnošt Lustig dobře věděl, že po útrapách obětí se vrazi a vykonavatele zřůdností vytratil, žili spokojeně, nepotrestání, dlouhá léta skryti před spravedlností. Máme ostatně i my příklady z padesátých let, kdy pachatelé zla dožívali bez potrestání. „Mám-li možnost nechat se zabít, nebo zabít, volím druhou možnost,“ slova autora jsou vzkazem váhavým a zbabělým.

Ben Ami, přítel lidu, hebrejské jméno Arnošta Lustiga, tedy Ben Ami obohacoval všední dny lidem kolem sebe laskavým humorem. Vycházelo slunce a s ním libeňský Arnošt, vypravěč bez náznaku hnidopišského kazatelství. Před lety byl navrhován na udělení Nobelovy ceny za literaturu, škoda že se neuděluje cena za milenectví života vezdejšího. Nobelovu cenu nezískal, ale jeho největším oceněním jsou tisíce věrných čtenářů.